

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 131/2024-31

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Dudíťa a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. Petrom Magdálikom, Vajanského 1520, Galanta, proti uzneseniam Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 46Ek/2217/2020 zo 14. decembra 2022 a zo 16. augusta 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 18. októbra 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a 2 v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 2 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 a 2 v spojení s čl. 2 ods. 2 a 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt“) uzneseniami Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „exekučný súd“) sp. zn. 46Ek/2217/2020 zo 14. decembra 2022 (ďalej len „uznesenie vydané vyšším súdnym úradníkom“) a zo 16. augusta 2023 (ďalej len „uznesenie vydané sudkyňou“). Súčasne navrhuje, aby ústavný súd napadnuté uznesenia zrušil, vec vrátil exekučnému súdu na ďalšie konanie, zakázal exekučnému súdu pokračovať v porušovaní základného práva alebo slobody sťažovateľa a priznal mu finančné zadosťučinenie vo výške 10 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti, jej príloh a zo súdneho spisu vyplýva, že oprávnený (syn sťažovateľa) sa v exekučnom konaní vedenom exekučným súdom pod sp. zn. 46Ek/2217/2020 proti sťažovateľovi v procesnej pozícii povinného domáha zaplataenia bežného výživného vo výške 70 eur mesačne a zameškaného výživného vo výške 4 620 eur, a to na základe exekučného titulu (rozsudku) právoplatného 22. júna 2015 a vykonateľného 19. júla 2015. Samotné exekučné konanie

začalo doručením návrhu oprávneného (v čase podania maloletého zastúpeného matkou ako zákonnou zástupkyňou) na vykonanie exekúcie exekučnému súdu 28. decembra 2020 a ten následne poveril 27. mája 2021 vykonaním exekúcie súdneho exekútora JUDr. Lukáša Liščáka.

3. Napadnutým uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom 14. decembra 2022 exekučný súd zamietol návrh povinného na zastavenie exekúcie. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú exekučný súd napadnutým uznesením vydaným sudkyňou 16. augusta 2023 ako nedôvodnú zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Podstatou argumentácie uplatnenej sťažovateľom v ústavnej sťažnosti je tvrdenie, že exekučný súd vo veci sťažovateľa konal a rozhodoval svojvoľne, nezákonne, keď dotknutú exekúciu nezastavil, a to napriek tomu, že na to boli splnené všetky zákonné podmienky. V podstatnom svoje tvrdenie odôvodňuje tým, že „je neprípustné, aby voči sťažovateľovi bolo vedené exekučné konanie, ktoré začalo na návrh na vykonanie exekúcie zo dňa 27.5.2021, hoci svoj dlh riadne v celom rozsahu splnil už dňa 26.4.2021, čo vo svojom výsluchu zo dňa 27.4.2021 na Okresnom riaditeľstve PZ v Galante uviedla aj matka oprávneného [REDAKOVANÉ]. Za danej situácie bol návrh na vykonanie exekúcie zo dňa 27.5.2021 podaný v celom rozsahu nedôvodne a exekúcia je vedená voči sťažovateľovi pre dlh, ktorý reálne neexistuje a neexistoval už v čase podania návrhu na zastavenie exekúcie. Uvedené skutočnosti jednoznačne bránia vymáhateľnosti exekučného titulu, keďže neexistuje žiaden dlh na podklade exekučného titulu, sťažovateľ zaplatil celé dlžné výživné ešte pred podaním návrhu na vykonanie exekúcie k rukám oprávnenej osoby a aj dnes riadne platí výživné v prospech oprávneného. V danom smere je daný dôvod na zastavenie exekúcie podľa ust. § 61k ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku, t. j. z dôvodu, že sú tu iné skutočnosti, ktoré bránia vymáhateľnosti exekučného titulu.“. S už uvedenými skutočnosťami sa exekučný súd podľa názoru sťažovateľa v napadnutých uzneseniach nevysporiadal. Exekučný súd uplatnením koncentračnej zásady sťažovateľovi vyčíta, že svoje námietky neuplatnil včas návrhom na zastavenie exekúcie v rámci 15-dňovej lehoty od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie. Avšak o naplnení koncentračnej zásady a uplynutí lehoty na predloženie námietok (podanie návrhu na zastavenie exekúcie) nemožno podľa sťažovateľa uvažovať, pretože mu nebolo upovedomenie o začatí exekúcie v danej veci nikdy riadne doručené. V tejto súvislosti exekučný súd má odkazovať na jeho doručenie oznámením v Obchodnom vestníku, na čo však nemali byť splnené zákonné podmienky. Námietky sťažovateľa v rámci jeho návrhu na zastavenie exekúcie z 31. augusta 2022 preto boli predložené včas a dôvodne.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Predmetom ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení jeho v petite ústavnej sťažnosti označených práv napadnutými uzneseniami exekučného súdu, s ktorých závermi nesúhlasí a vyčíta im neodôvodnenosť a arbitrárnosť.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa napadnutým uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom:

6. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc preskúmať napadnuté uznesenie exekučného súdu vydané vyšším súdnym úradníkom, keďže ho už preskúmal na základe sťažnosti sťažovateľa exekučný súd napadnutým uznesením vydaným sudkyňou.

7. Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa napadnutým uznesením vydaným sudkyňou:

8. Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné v prvom rade pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by ním vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 395/2019).

9. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje zásadná odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97), a preto ich namietané porušenie možno preskúmať spoločne.

10. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú [čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012)].

11. Vychádzajúc z uvedeného, bolo úlohou ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti v zmysle § 56 zákona o ústavnom súde posúdiť, či tieto požiadavky kladené na

rozhodnutie exekučný súd rešpektoval minimálne v takej miere, ktorá je z ústavnoprávneho hľadiska akceptovateľná a udržateľná, a na tomto základe formulovať záver, či nie je ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená.

12. O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, II. ÚS 172/2011, I. ÚS 143/2014).

13. Zákonná sudkyňa po oboznámení sa s dôvodmi uvedenými sťažovateľom v sťažnosti (identickými okrem jedného s tvrdeniami uvedenými v ústavnej sťažnosti), aplikujúc príslušnú zákonnú úpravu, vyhodnotila sťažnosť ako nedôvodnú. Zároveň poukázala na niekoľko skutočností, ktorými podporila správnosť rozhodnutia vyššieho súdneho úradníka.

14.1. V prvom rade v bode 14 podčiarkla skutočnosť, že vyšší súdny úradník návrh sťažovateľa správne posúdil ako návrh podaný podľa § 61k ods. 3 Exekučného poriadku. Následne konštatovala, že na skutočnosti v ňom uvedené (zaplatenie dlhu 26. apríla 2021 a následná neodôvodnenosť podania návrhu na vykonanie exekúcie) exekučný súd neprihliadal, a to v dôsledku súdom uplatnenej tzv. koncentračnej zásady. V návrhu na zastavenie exekúcie podľa § 61k ods. 3 Exekučného poriadku môže povinný uplatniť iba právne skutočnosti, ktoré nastali po uplynutí lehoty 15 dní od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie, okrem prípadu, ak ide o také skutočnosti, ktoré povinný bez vlastnej viny nemohol uplatniť skôr. Ak teda povinný uvedie relevantné tvrdenia alebo dôkazné návrhy oneskorene, súd na ne neprihliadne, podobne ako to bolo aj vo veci sťažovateľa.

14.2. Následne v bode 15 poukázala na skutočnosť, že aj napriek oneskorenosti podania námietok zo strany sťažovateľa sa k nim vyšší súdny úradník vyjadril. Ich podstatou bolo tvrdenie, že sťažovateľ ešte pred podaním návrhu na vykonanie exekúcie zaplatil oprávnenému dlžné výživné, a to 26. apríla 2021 vo výške 600 eur. Exekučný súd, vychádzajúc zo súdneho spisu, považoval za preukázané, že oprávnený podal návrh na vykonanie exekúcie 28. decembra 2020. Vzhľadom na uvedené exekučný súd konštatoval, že ak dôjde k splneniu (čo i len v časti) pohľadávky po podaní návrhu na vykonanie exekúcie, návrh bol podaný dôvodne a nie je daný dôvod na zastavenie exekúcie podľa § 61k ods. 1 písm. a) Exekučného poriadku (a to ani v časti). Zároveň podotkol, že platby realizované počas exekučného konania budú zohľadnené súdnym exekútorom v rámci jeho priebehu.

15. Sťažovateľ svoju argumentáciu v ústavnej sťažnosti založil na tvrdení, že „*exekúcia je vykonávaná na základe návrhu oprávneného na vykonanie exekúcie zo dňa 27.5.2021*“, pričom, ako sám uvádza, vychádza z dokumentov súdneho exekútora JUDr. Lukáša Liščáka, u ktorého je predmetná exekúcia vedená, a to konkrétne z exekučného príkazu na vykonanie exekúcie zrážkami zo mzdy z 28. februára 2022. Uvedená informácia však nie je správna (zrejme chybou súdneho exekútora v písaní), keďže zo súdneho spisu, do ktorého ústavný súd nahliadol, jednoznačne vyplýva, že návrh oprávneného na vykonanie exekúcie (v tom čase maloletého, a preto zastúpeného

zákonnu zástupkyňou – matkou) bol exekučnému súdu doručený 28. decembra 2020 (prostredníctvom súdneho exekútora JUDr. Jozefa Kapronczaia). Túto skutočnosť si mohol a mal overiť aj sťažovateľ (jeho právny zástupca), keď nahliadal do súdneho spisu, o čom svedčí poznámka v elektronickom súdnom spise.

16. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd konštatuje, že závery exekučného súdu nemožno v okolnostiach tejto veci považovať za neodôvodnené či nepresvedčivé. Napadnuté uznesenie známky arbitrárnosti nevykazuje a nie je preto možné prisvedčiť tvrdeniu sťažovateľa, že by pri rozhodovaní exekučného súdu o jeho návrhu na zastavenie exekúcie došlo k porušeniu zákona, a tým k porušeniu označených práv sťažovateľa. Ani skutočnosť, že sa sťažovateľ nestotožňuje s právnymi názormi exekučného súdu, resp. že výsledok konania nie je taký, aký si sťažovateľ želal, nemôže sama osebe viesť k záveru o porušení jeho práva na spravodlivé súdne konanie postupom exekučného súdu a nezakladá ani právomoc ústavného súdu nahradiť právny názor exekučného súdu svojím vlastným alebo názorom preferujúcim pranie sťažovateľa (m. m. I. ÚS 188/06). Ústavný súd nemôže hodnotiť napadnuté rozhodnutie ako vydané bez vysporiadania sa so závermi, ktoré tvorili predmet rozhodovania, a teda ústavne neudržateľné. Polemika (len) na úrovni zákona, prípadne skutkových zistení nemôže bez ústavnej dimenzie (intenzity) zásahu do základných práv arbitrárnym alebo zjavne neodôvodneným rozhodnutím vyvolať vyhovenie ústavnej sťažnosti. Argumenty, ktoré sťažovateľ uviedol vo svojej ústavnej sťažnosti, takto neumožňujú prijať záver o porušení jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 14 ods. 1 paktu, a preto ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

17. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ vzniesol aj námietku o nenaplnení podmienok na uplatnenie koncentračnej zásady s odôvodnením, že mu nebolo nikdy riadne doručené upovedomenie o začatí exekúcie. V tejto súvislosti z pohľadu ústavného súdu treba konštatovať, že hoci sťažovateľ proti napadnutému uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom podal sťažnosť, túto námietku v nej neuplatnil. Z formálneho hľadiska preto platí, že sťažovateľ síce účinný prostriedok nápravy podal, avšak z materiálneho hľadiska vzaté v ňom uvedenú námietku neuplatnil, čo vedie k záveru o neprípustnosti tejto námietky vo vzťahu k tvrdenému porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 14 ods. 1 paktu. Prvýkrát ju uviedol až v ústavnej sťažnosti. K tomu treba ešte dodať, že sťažovateľ ani len netvrdil (tým menej preukazoval), že uvedenú námietku v sťažnosti podanej proti uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom neuplatnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa. V dôsledku tejto skutočnosti ani neprichádzal do úvahy prípadný možný postup ústavného súdu podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol pre jej neprípustnosť podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

18. Sťažovateľ v celom návrhu argumentuje aj porušením čl. 46 ods. 2 ústavy a čl. 36 ods. 2 listiny. Základné práva garantované prostredníctvom týchto ustanovení sa *ratione materiae* vzťahujú špecificky na správne súdnictvo. V prípade sťažovateľa súdy nerozhodovali v rámci správneho súdnictva, čo *prima facie* vylučuje akúkoľvek možnosť vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy. Sťažovateľom označenú druhú vetu tohto článku nie je možné vykladať izolovane od prvej vety. Okrem toho je čl. 46 ods. 2 ústavy vnímaný aj ako kompetenčné

ustanovenie, ako *lex specialis* pre prístup k súdu vo veci, o ktorej rozhodol orgán verejnej správy, pričom samotné základné právo je priznané v čl. 46 ods. 1 ústavy. Z toho dôvodu ústavný súd námietky vzťahnuté sťažovateľom na čl. 46 ods. 2 ústavy a čl. 36 ods. 2 listiny preskúmal vo vzťahu k označenému čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, v ktorých je garantované základné právo na súdnu ochranu. V časti namietaného porušenia čl. 46 ods. 2 ústavy a čl. 36 ods. 2 listiny je ústavná sťažnosť taktiež zjavne neopodstatnená.

19. K námietke o práve na účinný prostriedok nápravy ústavný súd uvádza, že odmietnutie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru pre zjavnú neopodstatnenosť v podstate znamená, že tu nie je ani zdanie oprávnenej sťažnosti či obhájitelného tvrdenia o porušení práv podľa dohovoru (rozsudok Gökçe a Demirel proti Turecku z 22. 6. 2006, č. 51839/99, body 69 a 70), a preto aj v tejto časti je ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená. Článok 13 dohovoru vo vzťahu k súdnym rozhodnutiam negarantuje právo na odvolanie (to vyplýva len z čl. 2 Protokolu 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, aj to len v obmedzenom rozsahu) ani právo na druhý stupeň súdnej sústavy (rozhodnutie Csepyová proti Slovensku zo 14. 5. 2002, sťažnosť č. 67199/01). Tento článok navyše ako všeobecné pravidlo nie je aplikovateľný v prípadoch, keď k namietanému porušeniu dohovoru malo dôjsť v rámci súdneho konania (správa Komisie z 10. 12. 1991 vo veci Pizzetti proti Taliansku, sťažnosť č. 12444/86, bod 41, tiež rozsudok Ferre Gisbert proti Španielsku z 13. 10. 2009, bod 39). V konečnom dôsledku a aj bez ohľadu na skôr uvedené okolnosti mechanizmus prieskumu dotknutých práv (ktorých porušenie je tvrdené) v postupnosti sudca vo vzťahu k rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka a v rovine ústavnej udržateľnosti ústavný súd vo vzťahu k rozhodnutiu sudcu nepochybne predstavuje mechanizmus účinných prostriedkov nápravy.

20. K záveru o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti dospel ústavný súd, aj pokiaľ ide o namietané porušenie čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 2 ods. 2 a 3 ústavy, ako aj čl. 2 ods. 2 a 3 listiny. Tieto články vyjadrujú špecifické ústavné princípy. Označené články ústavy a listiny neupravujú základné právo a slobodu, ktorých ochrany by bolo možné domáhať sa samostatne v konaní podľa čl. 127 ústavy. Ústavný súd v tomto kontexte podotýka, že ústava nepredpokladá prieskum ústavných princíпов a zásad podľa tých článkov ústavy a listiny v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorých obsahom nie sú základné ľudské práva a slobody, a preto nie sú priamo aplikovateľné v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy.

21. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal, keďže ich posudzovanie je viazané na vyslovenie porušenia označených práv a slobôd, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. marca 2024

Libor Duľa
predseda senátu